

Doniyor Kitobi — Bir Yuz To‘qson Oltinchi qism

*Vahiy 10 dagi Xudoning oxirgi kun xalqining vahiyga asoslangan sayohati:
Bashoratli parallelliklar va ilohiy ko‘ngil qolishi*

Jeff Pippenger

2024-04-27

Vahiy kitobining o‘ninchi bobida, birinchi va ikkinchi farishtalarning xabarlar tarixi tasvirlangan joyda, Yuhanno, Xudoning oxirgi kunlardagi xalqining timsoli sifatida, o‘zi ramziy ravishda ifodalangan tarixda bir umidsizlik bo‘lishi oldindan aytilgan; va o‘sha umidsizlik birinchi hamda ikkinchi farishtalarning tarixidagi, Millerchilarning tushunchasidan ularning imonini sinash uchun muhrlab qo‘yilgan unsur edi.

Va osmondan eshitgan ovozi yana men bilan so‘zlashib dedi: “Bor, dengiz va yer ustida turgan farishtaning qo‘lidagi ochiq kichik kitobni ol.” Men farishtaning oldiga bordim va unga: “Kichik kitobni menga ber”, dedim. U menga dedi: “Uni ol va yeb yubor; u qornini achchiq qiladi, ammo og‘zingda asalday shirin bo‘ladi.” Men kichik kitobni farishtaning qo‘lidan oldim-da, uni yeb yubordim; u og‘zimda asalday shirin edi; ammo uni yeb bo‘lganim zahoti qornim achchiq bo‘ldi. Vahiy 10:8–10.

O‘ninchi oyatda Yuhanno qo‘lida kichik kitob bilan qudratli farishta tushib kelgan 1840-yil 11-avgustdan boshlab 1844-yil 22-oktabrdagi Buyuk Umidsizlikka bo‘lgan tarixni ifodalaydi. U bu tarixni ramziy tarzda ifodalashidan oldin, unga osmondan eshitgan “ovoz” tomonidan shunday xabar beriladi: kichik kitobni yeganida, “u qornini achchiq qiladi, ammo og‘zida asaldek shirin bo‘ladi.” O‘sha achchiq umidsizlik millerchilarning imonini sinagan narsa edi, va bu umidsizlik yetib kelishidan oldin ular uchun bu haqda bilish eng ma’qul emas edi; biroq Yuhanno birinchi va ikkinchi farishtalarning xabari tarixini tashkil etuvchi voqealar tasviriga bog‘liq haqiqatlarni bilishi talab etiladigan oxirgi kun xalqini ifodalaydi.

O‘sha muqaddas tarix shuni ko‘rsatadiki, oxirgi kun xalqining boshiga bir sinov kelishi kerak edi va bu shunday bir sinov ediki, sinovdan oldin ular buni oldindan tushunishlari ular uchun maqsadga muvofiq emas edi; biroq bu Millerchilarning aynan o‘sha tajribasi emas edi, garchi u birinchi va ikkinchi farishta orqali ifodalangan voqealar bayoniga mukammal darajada muvofiq kelgan bo‘lsa ham, chunki yetti momaqaldiroq ham “o‘z tartibi bilan oshkor etiladigan kelajak voqealari”ni ifodalaydi.

Millerchilarning asosiy tarixini bilish talab etilgan bo‘lsa-da, Xudoning oxirgi kunlardagi xalqi ham Millerchilar kabi hodisalarning ayni shu ketma-ketligini ado etar edi; biroq Millerchilarni sinagan narsa — ular uchun uni oldindan bilmaslik yaxshiroq bo‘lgan bo‘lsa — boshqa bir sinov bo‘lar edi; bu esa Yahudo qabilasining Arsloni Iso Masihning Vahiyini muhrdan yechishi uchun vaqt yetib kelguniga qadar muhrlab qo‘yilgan bir unsur orqali yuzaga keltirilgan bo‘lib, bu Daniel 11-bob 40-oyatining yashirin tarixida sodir bo‘ladi.

Muhrlangan narsa Xudoning oxirgi kunlardagi xalqini sinash uchun mo'ljallangan edi va bu sinov Millerchilar sinalgan yo'l belgisi bilan mos kelar edi; chunki xoh Millerchilar tarixidagi birinchi ro'yobga chiqishda bo'lsin, xoh oxirgi kunlarning so'nggi ro'yobga chiqishida bo'lsin, yetti momaqaldiroq "voqealarning bayoni" bo'lib, "ular o'z tartibida ochib beriladigan" edi.

Keng miqyosda anglanmay qolgan narsa shuki, Yuhanno 1840-yil 11-avgustda kichik kitob bilan Masihning tushib kelishi tarixini 1844-yil 22-oktabrdagi Buyuk Hafsalasi Pir Bo'lishgacha ifodalaganidek, ayni o'sha tarix 1844-yil 19-aprelda ikkinchi farishtaning tushib kelishi orqali ham ifodalangan edi. Birinchi hafsalasi pir bo'lish, 1840-yil 11-avgustda kichik kitobni yeganidan so'ng 1844-yil 19-aprelda hafsalasi pir bo'lgan Yuhannoning hafsalasi pir bo'lishi sifatida tushunilishi mumkin. O'sha hafsalasi pir bo'lish yuz berganida, ikkinchi farishta qo'lida "yozuv" bilan tushib keldi.

"Yana bir qudratli farishta yerga tushish uchun yuborildi. Iso uning qo'liga bir yozuv qo'ydi va u yerga kelar ekan, shunday deb qichqirdi: 'Bobil yiqildi, yiqildi.' So'ng men hafsalasi pir bo'lganlarning yana ko'zlarini osmonga ko'targanlarini, o'z Rabbilarining zohir bo'lishini imon va umid bilan kutayotganlarini ko'rdim. Ammo ko'plar go'yo uxlab yotgandek, ahmoqona bir holda qolayotgandek tuyulardi; shunga qaramay, men ularning chehralarida chuqur qayg'uning izlarini ko'ra oldim. Hafsalasi pir bo'lganlar Muqaddas Bitiklardan o'zlarining kechikish vaqtida ekanliklarini va vahiyning amalga oshirishini sabr bilan kutishlari lozimligini ko'rdilar. Ularni 1843-yilda o'z Rabbilarini kutishga undagan o'sha dalillar, U zotni 1844-yilda kutishlariga ham sabab bo'ldi. Biroq men ko'rdimki, ko'pchilik 1843-yilda ularning imonini ajratib turgan o'sha jo'shqinlikka ega emas edi. Ularning hafsalasi pir bo'lishi imonlarini susaytirgan edi." Ilk Yozuvlar, 247.

Yuhanno o'ninchi bobda ifodalovchi Millerchilar tarixi birinchi farishtaning ham, shuningdek ikkinchi farishtaning ham tarixidir. Xabar bilan birga birinchi farishtaning tushishi va xabar bilan birga ikkinchi farishtaning tushishi, har ikkisi ham umidsizlik bilan yakunlangan tegishli tarixlarning boshlanishini belgilaydi; garchi Yuhanno bevositaroq tarzda har ikkala farishtaning butun tarixini tasvirlayotgan bo'lsa-da. Hatto 1844-yil 22-oktabrdan keyin, uchinchi farishta xabar bilan kelganida ham, 1863-yildagi isyonning umidsizligi xabar bilan boshlanib, umidsizlik bilan yakun topadigan davrning uchinchi guvohligini taqdim etadi.

2020-yil 18-iyuldagi uchinchi farishta harakatining birinchi umidsizlik holati Millerchilarning birinchi umidsizlik holatiga parallel edi. Bir haqiqat muhrlab qo'yildi; xuddi 1844-yil haqiqati ham ayrim hisob-kitoblardagi bir xato ustiga Rabbiiy O'z qo'lini tutib turgani sababli muhrlab qo'yilganidek, bu xato esa Millerchilarning birinchi umidsizligini yuzaga keltirgan edi. Keyinchalik o'sha xato anglab yetilgach, Yahudo qabilasining Arsloni O'z qo'lini olib tashlagani bois, xato muhrdan ochilgan edi. 2020-yil 18-iyuldagi xato, U 1844-yil 22-oktabrda "vaqt endi bo'lmasin", deb e'lon qilgan paytda O'z qo'lini ko'targanini tan olishdan bosh tortish oqibatida yuzaga keldi.

Bu birinchi farishtaning birinchi umidsizlanishidagi Filadelfiya harakati bo'ladimi yoki uchinchi farishtaning Laodikiya harakatidagi birinchi umidsizlanish bo'ladimi, Uning qo'li yo'l belgisi-ni ifodalaydi. 1844-yil 19-aprelda va 2020-yil 18-iyulda umidsizlanish tarqalish vaqtini keltirib

chiqardi. 1840-yil 11-avgustda yoki 2001-yil 11-sentabrda bir joyga to'planganlar tarqatib yuborildi, va shundan keyin Masih O'z xalqini ikkinchi marta yig'a boshladi.

U 2001-yil 11-sentabrdan boshlab bir xalqni to'play boshlagan edi, chunki Masihning suvga cho'mdirilishi bilan ifodalanganidek, Ilohiy ramz tushgan paytda U O'z shogirdlarini to'play boshlaydi, bundan oldin emas. So'ngra, bir tarqalishdan keyin, Masih O'z xalqini ikkinchi marta to'playdi. Masih O'z shogirdlarini suvga cho'mdirilishidan boshlab to'play boshladi va xoch keltirib chiqargan tarqalishdan keyin, U O'z shogirdlarini ikkinchi marta to'play boshladi. 2023-yil iyulda boshlangan ikkinchi yig'ilish haqidagi bashoratli haqiqat 2020-yil 18-iyulda muhrlab qo'yilgan narsalarning bir qismi edi, garchi u Milleritlar tarixining bir unsuri ekani ravshan bo'lsa ham.

Doniyor 11-bobning qirqinchi oyatida tubsiz chohdan chiqqan hayvon 2020-yilda yer hayvonining ikkala shoxini ham o'ldirdi. 2023-yil iyulida Rabbiiy O'zining oxirgi kunlardagi xalqini ikkinchi marta yig'ishni boshladi. Yig'ish jarayoni muqaddas Milleritlar tarixida ifodalangan bo'lib, o'sha tarix ichida Uning xalqini ikkinchi marta yig'ishning ikkita tarixiy guvohligi mavjud. Yig'ish jarayoni 2023-yil iyuligacha muhrlangan bo'lgan bashoratli unsurdir. Uning xalqini ikkinchi marta yig'ish ishi Ukraina urushi tarixi davomida, ya'ni yettitadan bo'lgan sakkizinchi prezidentning ikkinchi saylovidan sal avval amalga oshadi.

1840-yil 11-avgustda Rabbiiy Milleritlar harakatini jamladi va bu jamlanishni 1842-yil may oyida nashr etilgan 1843 jadvalining taqdim etilishi bilan belgiladi. Bu jadval poydevor xabarini ifodaladi edi, chunki o'sha paytda U Milleritlar ma'badining poydevorini qo'yayotgan edi. 1840-yil 11-avgustda Vahiy kitobining o'ninchi bobidagi farishtaning tushib kelishi Masihning suvga cho'mdirilishiga parallel bo'lib, bu, boshqa narsalar qatorida, Masihning O'z shogirdlarini tanlay boshlaganining belgisi edi.

“Yuhanno, Andrey va Simonning, Filip va Natanaelning chaqirilishi bilan xristian jamoatining poydevori qo'yila boshladi. Yuhanno shogirdlaridan ikkitasini Masihga yo'naltirdi. So'ng ulardan biri — Andrey — o'z birodarini topib, uni Najotkorga chaqirdi. Keyin Filip chaqirildi va u Natanaelni izlab ketdi”. Asrlar Istagi, 141.

1798-yildagi oxirzamon boshlangan vaqtdan 1840-yil 11-avgustgacha bo'lgan Uilyam Millerning ishi Yahyo Cho'mdiruvchining ishini ifoda etdi, ammo Vahiy kitobining o'ninchi bobidagi farishta, Masihning cho'mishida Muqaddas Ruhning tushishi bilan timsollanganidek, pastga tushganida, Rabbiiy O'zining poydevor bo'luvchi shogirdlarini “to'pladi”. Bu ikki guvoh Masih O'zining oxirgi kunlardagi xalqini 2001-yil 11-sentabrda, Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi farishta pastga tushgan paytda to'plaganini ko'rsatadi, ammo milleritlar bilan bo'lgani kabi, ular muhrlab qo'yilgan yetti momaqaldiroqning bir unsuri orqali sinovdan o'tishlari kerak edi, shundan so'ng Rabbiiy O'z xalqini ikkinchi marta to'plar edi.

Xudoning oxirgi kunlardagi xalqining ikkinchi yig'ilishi Doniyor 11-bob, 11-oyatning ayni oxirida tasvirlangan tarixda, Putinning Ukraina ustidan g'alabasidan sal avval va Rossiya hamda Putinning bashoratli guvohligi yakun topadigan 12-oyatdan sal avval boshlandi. Shuning uchun Doniyor 11-bob, 11-oyat Vahiy 11-bob, 11-oyat bilan mos keladi, chunki aynan o'sha yerda ikki guvoh

yana hayotga qaytariladi.

Muqaddas Millerit tarixida Rabbiiy 1844-yil 19-apreldagi ko'ngil qolishdan so'ng O'z xalqini ikkinchi marta yig'ishni boshladi; o'sha paytda Rabbiiy O'z xalqini yig'ish uchun qo'llagan narsa esa, ular Matto kitobining yigirma beshinchi bobidagi o'nta bokira haqidagi masaldagi kechikish vaqtini, shuningdek Habakkuk ikkinchi bobni ado etayotganliklarini tan olishlari edi. Milleritlar o'z holatlarini anglab, qaytishlari uchun, ular o'zlarini Xudoning bashoratli Kalomida tasvirlangan holda tan olishlari kerak edi. Ular o'zlarini, Uning xalqi ekanliklarini da'vo qilganlardan farqli o'laroq, haqiqatan ham Xudoning xalqi ekanliklarini ko'rishlari lozim edi. U ko'ngli qolgan xalqini yig'ar ekan, g'ayriyahudiylarga ko'tariladigan bayroqning bir tasvirini taqdim etayotgan edi; shu tariqa, O'zining haqiqiy, ammo ko'ngli qolgan xalqini va shunchaki Uning xalqi ekanliklarini da'vo qiluvchilarni o'rtasidagi farqni ta'kidlayotgan edi.

O'sha kunda Yessayning ildizi paydo bo'lur, u xalqlar uchun bayroq bo'lib turur; unga g'ayriyahudiylar intilurlar, va uning oromgohi ulug'vor bo'lur. O'sha kunda shunday bo'ladiki, Rabbiiy O'z qo'lini ikkinchi marta cho'zib, xalqining omon qolgan qoldig'ini — Ossuriyadan, Misrdan, Patrostdan, Kushdan, Elamdan, Shinordan, Xomatdan va dengiz orollaridan qolganlarini — qayta qo'lga kiritur. Va U xalqlar uchun bir bayroq ko'tarur, Isroilning quvg'in qilinganlarini jam qilur, Yahudoning tarqalib ketganlarini esa yerning to'rt burchagidan yig'ur. Ishayo 11:10–12.

Yeremiyo payg'ambar 1844-yil 19-aprelda umidsizlikka tushganlarni ifodalaganida, u endi "masxarachilar jamoasi" bilan aloqador emasligini ko'rsatdi; ular 1843-yildagi amalga oshmagan bashoratni Yeremiyo tomonidan ifodalanganlarning soxta payg'ambarlar ekaniga dalil sifatida ishlatgan edilar.

Men masxara qiluvchilarning yig'inida o'tirmadim, shodlanmadim ham; qo'ling tufayli yolg'iz o'tirdim, chunki Sen meni g'azab bilan to'ldirding. Yeremiyo 15:17.

«Mazax qiluvchilar yig'ini» Yeremiyo tomonidan ifodalanganlarni haydab chiqargan edi.

“Ko'plar imonsiz birodarlari tomonidan quvg'inga uchradilar. Jamoatdagi o'z mavqeini saqlab qolish uchun ba'zilar o'z umidlariga doir masalada sukut saqlashga rozi bo'ldilar; ammo boshqalar Xudoga sadoqat, U O'z ishonib topshirig'iga havola etgan haqiqatlarni shu tariqa yashirishni man etadi, deb his qildilar. Masihning kelishiga bo'lgan ishonchlarini izhor qilganlaridan boshqa hech bir sabab bo'lmay, anchaginası jamoat hamjihatligidan uzib tashlandi. Imonlarining bu sinoviga bardosh berganlar uchun payg'ambarning quyidagi so'zlari nihoyatda qadrli edi: ‘Sizlardan nafratlangan, Mening nomim uchun sizlarni quvib chiqargan birodarlaringiz: Egamiz ulug'lansin, dedilar; ammo U sizning shodligingiz uchun zohir bo'lur, ular esa uyatga qolurlar’. Ishayo 66:5.” Buyuk Kurash, 372.

Egamiz g'ayriyahudiy xalqlar uchun bir bayroq ko'targanida, bu Uning O'z xalqining qoldig'ini, ya'ni Isroilning quvg'in qilinganlarini, yig'ib olish uchun qo'lini ikkinchi bor uzatgan paytda yuz beradi. Ular endi “masxarachilar yig'inida” o'tirmaydigan kishilardir.

“Yessayning ildizi” yahudiylikdan bo‘lgan bir qon nasabi bilan yahudiylikdan tashqaridagi bir qon nasabining qo‘shilishi timsolidir va u nafaqat Isoning qon nasabini ifodalaydi, balki Ilohiyat bilan insoniyatning birikmasining ham timsolidir; chunki ko‘tarilgan bayroq Ilohiyat bilan insoniyatning birikmasi holati va tajribasiga abadiy muhrlangan bir xalqni ifodalaydi; bu esa Doniyor kitobining o‘n birinchi bobidagi o‘ninchi oyatda “qal’a” timsoli orqali ham ifodalangan. O‘ninchi oyatda bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanish vaqti bosh bo‘lgan qal’aning payg‘ambarlik tushunchasi orqali anglatiladi. O‘n birinchi oyat tarixida va Ukraina urushida, Rabbiiy umidsizlikka tushgan surgun qilinganlarni yig‘ib olish uchun O‘z qo‘lini ikkinchi marta cho‘zadi.

Shunday qilib, Doniyor o‘n birinchi bobidagi guvohlikni tuzilma sifatida olib, biz yakshanba qonunidan sal oldin papalikning bashoratli tarixga bostirib kirishini aniqladik. Yettidan bo‘lgan sakkizinchiga aylanib, cherkov bilan davlatni birlashtirish ishini boshlayotgan Tramp orqali ifodalangan Respublikachi shoxning ishini ko‘rdik. Bizda Makkabiylar orqali ifodalangan Protestantizmning murtad shoxi chizig‘i bor. O‘sha oyatlar bilan ifodalangan ayni tarixda biz yetti momaqaldirroq chizig‘ini ham qo‘llaymiz; bu, shuningdek, o‘n bokira haqidagi masalning ham chizig‘i bo‘lib, bir yuz qirq to‘rt ming kishining tajribasini, shuningdek, haqiqiy Protestant shoxining ishini belgilab beruvchi uch farishta chizig‘ini aniqlaydi. O‘sha tarixda haqiqiy Protestant shoxi uchun voqealardan biri ikkinchi yig‘ilishdir.

Ikkinchi yig‘ilish ikkinchi farishtaning xabari tarixida yuz berdi, va u 1844 yildan 1863 yilgacha bo‘lgan uchinchi farishtaning tarixida ham yuz berdi; bu, Miller harakati tarixidan, Rabbiyning O‘z tarqalib ketgan suruvini yig‘ish uchun qo‘lini ikkinchi marta cho‘zganining ikki guvohini belgilaydi.

“23-sentabr kuni Rabbiiy menga O‘z xalqining qoldig‘ini qaytarib olish uchun U qo‘lini ikkinchi bor cho‘zganini va bu yig‘ish davrida sa’y-harakatlar ikki barobar kuchaytirilishi kerakligini ko‘rsatdi. Sochilish davrida Isroil urilib, parchalangan edi, ammo endi yig‘ish davrida Xudo O‘z xalqini shifo berib, yaralarini bog‘laydi. Sochilish davrida haqiqatni yoyish uchun qilingan sa’y-harakatlar juda kam ta’sir ko‘rsatgan, juda oz yoki deyarli hech narsa amalga oshirgan edi; biroq yig‘ish davrida, Xudo O‘z xalqini yig‘ish uchun qo‘lini ishga solgan paytda, haqiqatni yoyish yo‘lidagi sa’y-harakatlar ko‘zlangan samarasini beradi. Barchalar ishda birlashgan va g‘ayratli bo‘lishlari kerak. Men shuni ko‘rdimki, hozirgi yig‘ish davrida bizni boshqarishi uchun kimningdir misol sifatida sochilish davriga murojaat qilishi noto‘g‘ridir; chunki agar Xudo hozir biz uchun o‘shanda qilganidan ortiqrog‘ini qilmasa, Isroil hech qachon yig‘ilmas edi.” Early Writings, 74.

“Ilk Yozuvlar”ga ilovada Opa White hozirgina keltirilgan izohni tushuntiradi:

“3. 74-betdagi, Rabbiiy ‘O‘z xalqining omon qolgan qoldig‘ini qaytarib olish uchun qo‘lini ikkinchi marta uzatgan edi’, degan qarash faqat Masihni kutayotganlar orasida bir vaqtlar mavjud bo‘lgan birlik va kuchga hamda U O‘z xalqini yana birlashtirishni va ko‘tarishni boshlagan haqiqatiga taalluqlidir.” Early Writings, 86.

1840-yil 11-avgustdan 1844-yil 22-oktabrgacha bo‘lgan davrni ifodalovchi yetti momaqaldirroqning muqaddas tarixi, 1844-yil 22-oktabrdan 1863-yildagi isyongacha bo‘lgan

muqaddas tarixning timsoli edi. Qator ustiga qator, birinchi tarix dono bokiralar haqidagi bir timsolni ifodalagan bo'lsa, ikkinchi qator nodon bokiralar haqidagi timsolni beradi. Har ikkala tarix ham yeyilishi lozim bo'lgan bir xabar bilan bir farishtaning tushib kelishi bilan boshlangan. Har ikkala tarixda ham farishtaning kelishi tarqalishga olib kelgan bir sinov jarayonini boshlab berdi, va 1849-yilga kelib, Sister Whitega Rabbiiy O'z qo'lini yana ikkinchi marta uzatayotgani, bu safar 1844-yil 22-oktabrda tarqalib ketganlarni yig'ish uchun uzatayotgani ko'rsatilayotgan edi.

Ular Buyuk Hafsalasizlik tufayli tarqalib ketgan edilar, xuddi 1844-yil 19-aprelda donolar o'zlarining birinchi hafsalasizliklari tufayli tarqalib ketganlari kabi. Ikkinchi yig'ilish Rabbiiyning "O'z xalqini yana birlashtirish va qayta ko'tarmoq ishini boshlaganini" aniqladi. Ikkinchi yig'ilishda Rabbiiyning ishi xabar asosida o'zaro birlashgan va insoniyati Uning Ilohiyligi bilan birlashgan bir bayroqni ko'tarishni o'z ichiga oladi. Bayroqning maqsadi Xudoning boshqa suruvini Bobildan tashqariga chaqirishdir; bu esa erkaklar va ayollar bayroqni ko'rishlari orqali amalga oshiriladi.

Nishon — yakshanba qonuni sinovi davrida o'z insoniyligini Masihning Ilohiyligi bilan birlashtirganlardan iborat qo'shindir. Shunday qilib, ikkinchi yig'ilish "Yessayning ildizi"ni aniqlab beradi; u ko'tariladi va Rutning ikki karra bashoratli ramziyligini o'zida olib yuradi: Rut — Bo'azga qo'shilish orqali nishon tomonidan yig'ib olinadigan butparast ayol bo'lib, Bo'az bir yuz qirq to'rt mingning ramzi, shu bilan birga Rut uchun to'lovni to'lagan va unga yaqin qarindosh bo'lgan Qutqaruvchining ham ramzidir. Masihning Ilohiy tabiatining insoniy tabiatning qulagan tanasi bilan mujassamlashuvida U bizning yaqin qarindoshimiz bo'ldi. Ko'tarilgan nishon — xabar orqali birlashtirilgan va yakshanba qonunidan oldin o'z insoniyligini Masihning Ilohiyligiga qo'shish ishini yakunlaydiganlardir.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Muqaddas Kitobning qadri uni o'rganish bilan ortib boradi. Talaba qaysi tomonga yuzlanmasin, u yerda Xudoning cheksiz donoligi va sevgisi namoyon etilganini ko'radi.

"Yahudiy iqtisodiyotining ahamiyati hali to'liq anglab yetilmagan. Uning marosimlari va ramzlarida ulkan va teran haqiqatlar soyali tarzda ifodalangan. Injil uning sirlarini ochadigan kalitdir. Qutqarilish rejasini bilish orqali uning haqiqatlari aql-idrokka ochiladi. Biz hozir tushunganmizdan ancha ortig'ini, bu ajoyib mavzularni tushunish bizning imtiyozimizdir. Biz Xudoning chuqur narsalarini anglashimiz kerak. Farishtalar tavba va kamtarlik bilan Xudoning Kalomini tadqiq etayotgan hamda faqat U bera oladigan bilimning yanada katta uzunliklari, kengliklari, chuqurliklari va balandliklari uchun ibodat qilayotgan odamlarga ochib berilgan haqiqatlarga nazar tashlashni orzu qiladilar.

"Biz bu dunyo tarixining yakuniga yaqinlashar ekanmiz, ayniqsa oxirgi kunlarga taalluqli bashoratlar tadqiq etishimizni talab qiladi. Yangi Ahd Muqaddas Yozuvlarining so'nggi kitobi biz tushunishimiz zarur bo'lgan haqiqatlarga to'ladir. Shayton ko'plarning ongini ko'r qilgan, shuning uchun ular Vahiy kitobini o'rganmaslik uchun har qanday bahonani mamnuniyat bilan qabul qilganlar. Ammo Masih bu yerda O'z xizmatkori Yuhanno orqali oxirgi kunlarda nima bo'lishini bayon qilgan va shunday deydi: 'Bu bashoratning so'zlarini o'qigan va eshitganlar

hamda unda yozilganlarga rioya qilgan kishi baxtlidir.’ Vahiy 1:3.”

“‘Bu abadiy hayotdir,’ dedi Masih, ‘Seni — yagona haqiqiy Xudoni va Sen yuborgan Iso Masihni bilishlaridir.’ Yuhanno 17:3. Nega biz bu bilimning qadrini anglamaymiz? Nega bu ulug‘vor haqiqatlar yuraklarimizda yonib turmaydi, lablarimizda titramaydi va butun borlig‘imizni qamrab olmaydi?”

“Bizga O‘z Kalomini berar ekan, Xudo najotimiz uchun zarur bo‘lgan har bir haqiqatni bizga ato etdi. Minglab kishilar bu hayot quduqlaridan suv tortganlar, biroq ta‘minot kamaymagan. Minglab kishilar Rabbiyni o‘z oldilariga qo‘yganlar va Unga boqib, o‘sha suratga aylantirilganlar. Ular Uning fe‘l-atvori haqida so‘zlab, Masih ular uchun Kim ekanini va o‘zlari Masih uchun kim ekanliklarini aytar ekanlar, ularning ruhi ichlarida yonadi. Ammo bu tadqiqotchilar bu ulug‘ va muqaddas mavzularni tamomila tugatib qo‘ymaganlar. Yana minglab kishilar najot sirlarini tadqiq etish ishiga kirishishlari mumkin. Masihning hayoti va Uning missiyasining tabiati ustida tafakkur qilingan sari, haqiqatni kashf etishga qilingan har bir urinishda nur nurlari yanada ravshanroq porlaydi. Har bir yangi izlanish hozirgacha ochib berilganidan ham chuqurroq qiziqarliroq bir narsani ayon qiladi. Bu mavzu tuganmasdir. Masihning mujassamlanishini, Uning kafforat qurbonligini va vositachilik xizmatini o‘rganish tirishqoq tadqiqotchining ongini vaqt bor ekan band etadi; va u osmon sari, o‘zining sanoqsiz yillari bilan boqib, shunday deydi: ‘Taqvodorlik siri buyukdir.’”

«Abadiyatda biz shuni o‘rganamizki, agar bu yerda olish mumkin bo‘lgan ma‘rifatni qabul qilganimizda edi, u bizning idrokimizni ochgan bo‘lur edi. Najot mavzulari abadiy asrlar davomida najot topganlarning qalblari, aqlari va tillarini band etadi. Ular Masih O‘z shogirdlariga ochib berishni orzu qilgan, ammo ular imon yetishmagani uchun anglay olmagan haqiqatlarni tushunadilar. Masihning kamoloti va ulug‘vorligining tobora yangi manzaralari abadulabad namoyon bo‘lib boradi. Sadoqatli Xonadon Egasi cheksiz asrlar davomida O‘z xazinasidan yangi va eski narsalarni chiqarib boradi». Christ’s Object Lessons, 132–134.